

Sabri Arpaç

✉ sabriarpacymm@gmail.com 🐦 <https://twitter.com/sabriarpac>

11 Haziran 2019

Ressam Balaban Şair Baba'sına kavuştu

İbrahim, Balaban'ın 1949 yılında yaptığı bahar tablosu için Nazım'ın yazdığı şiiri...

İşte seyreyle gözüm,
hünerini Balaban'ın.
İşte şafak vakti, Mayıs
ayındayız.
İşte aydınlık:
akıllı, cesur,
taze, diri, insafsız.
İşte bulut:
Kaymak gibi lüle lüle.

Ressam İbrahim Balabanı kaybettik. O Şair Baba'sı yolunda. 98 yaşındaydı. 1921 Bursa Osmangazi Seçköz köyünde doğmuştu. Nazım Hikmet'in hapishanede yetiştirdiği devrimci ressamdı. Hapishaneye 16 yaşında çocukken girmişti. Hint keneviri yetiştirme suçundan dolayı 6 ay hapis 16 bin lira para cezasına çarptırıldı. Cezayı yatmak kolay da para bulmak zordu. 6 ay hapisten başka 16 bin lira için 3 yıl daha hapis yattı. Husumet suçundan hapiste bıçaklı saldırıya uğradı. Cezaevinden çıktıktan sonra evlendiği gün düğününü basan hasmını öldürdü. Yeniden girdiği Bursa Cezaevinde Nazım Hikmet'le tanıştı. 1937'den 1950 yılına kadar hapis yattı.

RESİM YETENEĞİ NAZIM'LA ORTAYA ÇIKTI

Cezaevindeyken önce babası Hasan Çavuş cinayete kurban gitti. Sonra doğumda karısını kaybetti. Bu acılarla cezasını çekiyordu.

Derken Nâzım Hikmet ile tanıştı. Onun desteği ve ilgisi sayesinde resim yeteneği ortaya çıktı ve gelişti. Nâzım Hikmet, Orhan Kemal'i hikâyeci, Balaban'ı ise ressam olarak yetiştirdi.

Orhan Kemal yazdığı şiirleri Nazım'a göstererek övgü beklerken, Nazım şiirleri okumadan cart cart yırtıp attı. Orhan Kemal'e "Sen Türkiye'nin en büyük hikaye ve roman yazarı olacaksın" Dedi. Orhan Kemal büyük romancı oldu.

İbrahim Balaban cezaevinde resmin yanı sıra Nazım'dan felsefe, sosyoloji, ekonomi-politik konularında pratik bilgiler edindi. Bu bilgileri Nazım'la hapishane voltalarında öğrendi.

Nazımla yedi yıl süren hapis hayatını daha sonra yazdığı "Şair Baba ve Damdakiler" adlı kitabında anlattı.

Nâzım da onun "Bahar" adlı tablosundan etkilenerek "İbrahim Balaban'ın Bahar Tablosu Üstüne" adlı şiiri yazdı. Balaban'ın "Mapushane Kapısı" ve "Harman" tabloları için de birer şiir yazdı.

Bir köylü çocuğunun hapishaneden geçen serüveni onu dünyaca ünlü bir ressam yapıyor.

Kendisi gibi oğlu Hasan Nazım Balaban da ressamdır.

RESİM SERGİLERİ

İbrahim Balaban 1950 yılında Demokrat Parti'nin çıkarttığı Af Yasası ile özgürlüğüne kavuşuyor. Hapislik nedeniyle yapamadığı askerliğini yağımak için başvuruda bulunuyor ve askere gidiyor.

İlk sergisini 1953 yılında Fransız Kültür Merkezi'nde açıyor. Sergiye ellinin üzerinde tablo ile katıldı. Sanatının alt yapısı için Anadolu açık hava müzesini geziyor. Hitit kabartmalarını, bereket tanrılarını, Anadolu'nun coğrafyasını ve insanını, kültürünü tanıyarak sanatının harcına karmak için dolaşıyor.

Balaban'ın sanatının gelişimini en iyi edebiyat eleştirmeni Alpay Kabacalı'dan alıntı yaparak devam edelim: **"...1959. Sonradan sanatını dönemlere ayırıyor. "Birinci Dönem", "İkinci Dönem" gibi... Ya da "Nakışsı Dönem", "Oyuncaksı Dönem" vb...**

Son yıllarda belirli temalar üzerinde çalışıyor Balaban. "Erenler-Evliyalar", "Bereket Anaları" konulu sergiler açtı. Şimdi de "Geçmişimizin Masala Duruşu" nu işliyor. Geleceğe yönelik tasarıları da var: Bundan sonra "Yaşama Kavgası"nı, "İnsanların Yarışı"nı, "Hayvanların Tokuşu" nu çizip boyayacak." (Alpay Kabacalı, Cumhuriyet Gazetesi, 31 Temmuz 1989).

Son olarak kendisi sanatının geldiği noktayı şöyle açıklıyor: **" Dış ülkelere gittim, benim ayarımda ressam yok. Çünkü aynı inançla, aynı öfkeyle, aynı bilgiyle yapmıyorlar. Etimden budumdan, kanımdan getirerek, bir nevi kanımla işler gibi işliyorum bu tabloları. Üç ana bilimin üstüne oturttum, yürütüyorum ben bu sanatı."**

Işıklar içinde uyu Şair Baba'nın usta ressamı...